

GAQ-3040

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

November/December - 2013

Sanskrit : Paper - CE-303

(रघुवंशम् - सर्ग १४ (कालिदास), व्याकरणम्) (Core Elective)
(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

सूचना : (१) अधा ज प्रश्नो लभवा इरजियात छे.

(२) अधा ज प्रश्नोना गुण सरभा छे.

१ (अ) गभे ते त्रश श्लोकोनो अनुवाद करो :

८

(१) अथाभिषेकं रघुवंशकेतोः प्रारब्धमानन्दजलैर्जनन्योः ।

निवर्तयामासुरमात्य वृद्धास्तीर्थाहृतैः काञ्चन कुम्भतोयैः ॥

(२) वेश्माति रामः परिवर्हवन्ति विश्राज्य सौहार्दनिधिः सुहृदभ्यः ।

बाष्पायमाणी बंलिमन्नि केत मालेख्यशेषस्य पितुर्विवेश ॥

(३) निर्बन्धपृष्ठः स जगाद सर्वं स्तुवन्ति पौराश्वरितं त्वदीयम् ।

अन्यत्र रक्षोभवनोषितायाः परिग्रहान्मानवदेव देव्याः ॥

(४) तदेष सर्गः करुणार्द्रचित्तैर्न मे भवद्भिः प्रतिषेधनीयः ।

यद्यर्थिता निर्हृतवाच्यशल्यान्प्राणान्मया धारयितुं चिरं वः ॥

(५) अधानुकूलश्रवणप्रतीतामत्रस्नुभिर्युक्तधुरं तुरङ्गैः ।

रथं सुमन्त्रप्रतिपन्नरश्मिमारोप्य वैदेहसुतां प्रसत्ये ॥

(ब) गभे ते बे ससंदर्भ सभज्ञावो :

५

(१) अपीप्सितं क्षत्रकुलाङ्गनानां न वीरसूशब्दम कामयेताम् ।

(२) धर्मार्थकामेषु समां प्रपेदे यथा तथैवावरजेषु वृत्तिम् ।

(३) यशोधनानां हि यशो गरीयः ।

(४) नाबुद्ध कल्पद्रुमतां विहाय जातं तमात्मन्यसिपत्रवृक्षम् ।

૨ મહાકવિ કાલિદાસના જીવન અને કવન વિશે માહિતી આપો. ૧૪

અથવા

૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણ આપી રઘુવંશનું એક મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૩ રઘુવંશના ૧૪મા સર્ગને આધારે સીતાનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

અથવા

૩ રઘુવંશના ૧૪મા સર્ગનું રસદર્શન કરો. ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

- (૧) રામનો રાજ્યાભિષેક અને નગરપ્રવેશ
- (૨) રામનું પાત્રાલેખન
- (૩) રઘુવંશ શીર્ષકની યથાર્થતા
- (૪) કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ.

૫ નીચેનામાંથી બે-ત્રણ વાક્યમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪

- (૧) કાલિદાસે રઘુવંશના આધાર ગ્રંથો તરીકે કયા કયા લીધા છે તે જણાવો.
- (૨) રઘુવંશના પ્રારંભમાં કવિએ કોની સ્તુતિ કરી છે ?
- (૩) ગંગા-સરયૂના જળ શેનાથી શીતળ બને છે ?
- (૪) લોકો રામના કયા આચરણની નિંદા કરતા હતા ?
- (૫) ચંદ્રમાના કલંકને કાલિદાસે કેવું કલ્પ્યું છે ?
- (૬) વાચ્નું તૃતિયા બ.વ. અને જગત્નું સપ્તમી બ.વ.નું રૂપ આપો.
- (૭) ચન્દ્રમસે અને રાજાનમ્નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૮) અસ્મદ્નું પંચમી બ.વ. અને યુષ્મદ્નું પ્ર.દ્વિ.વ.નું રૂપ આપો.
- (૯) કિમ્ (પુ.)નું ચતુર્થી એ.વ. અને કિમ્ (સ્ત્રી) ષષ્ઠી એ.વ.નું રૂપ આપો.
- (૧૦) તેષામ્ અને તાસામ્નું રૂપ ઓળખાવો.
- (૧૧) કાલિદાસની કૃતિઓ કેટલી છે ? કઈ કઈ ?
- (૧૨) તદ્ (પુ.) તૃતિયા એ.વ. અને ષષ્ઠી એ.વ.નું રૂપ આપો.